СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 259. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 17-го грудня 1942. — No. 259. Jersey City, N. J., Thursday, December 17, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ КАЖЕ, ЩО АРМІЯ СІМ І ПІВ МІЛІОНА НЕ Є ЗАВЕЛИКА

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент Рузвелт в досить гострих словах цатаврував тих критиків, котрі говорять, що в теперішний час для Америки не треба армії, зложеної з сім і пів міліона людей, бо для того числа нема стільки зброї, яктеж нема стільки кораблів, щоб їх перевести за море. Велика армія без потреби вдержує чимало молодих осіб, котрі моглиб працювати в промислі, говорять ті критики. Краще зменшити армію, людей післати до промислу, а ту зброю, що її має зужити американська армія, вислати до Советів, чи на інші фронти. Президент натаврував такий погляд, як неправильний. Зокрема він відкинув заяву бувшого французького міністра виробу літаків, Кота, що недавно зізнавав перед конгресовим комітетом і в зізнанні сказав, що Франція впала тому, бо на початку війни втягнула до війська всіх людей, включаючи фахових робітників. Президент, не згадуючи Кота по імені, сказав, що це занадто спрощений спосіб так оправдувати упадок Франції. Упадок Франції спричинило чимало чинників, серед них найголовнішим була німецька змеханізована армія, говорив президент. В Вашинґтоні дійсно ведуться дискусії над числом армії в теперішню пору, признавав президент, але це ще не значить, що посередині цеї страшної війни хтось поважно вирішить цю війну, казав він.

ПОЛОЖЕННЯ МІСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Рада воєнної продукції одноголосно ствердила, що вона має право втручатися в страйки поміж приватними підприємствами і робітничими юніями. Але вона не має права втручатися в спори поміж зарядами міст і міськими робітниками та не має права настановляти заробітних плат.

СТРАЙК ҐАЗЕТНИХ ДОСТАВЦІВ ПРОДОВЖАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Ню Йорк далі без ґазет, з винятком кількох, що їх не охопив страйк ґазетних доставців. Прохання ради воєнної продукції, щоб страйкарі негайно заперестали страйк і повернули до праці, не дав бажаних успіхів. Страйкарі не послухали ради. Тепер рада задумує видати приказ до страйкарів, щоб вони заперестали страйк, а спір передали до полюбовного суду. Адвокат страйкуючої юнії заявив, що він радитиме юнії послухати того розпорядку, але він не ручив чи ті послухають.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

ФЕРФІЛД (Юта). — Недалеко Ферфілд, Юта, розбився великий транспортовий літак, на котрім їхало 19 осіб. З них 17 згинуло, а дві останні особи тяжко ранені. Вони пролежали цілу ніч в розбитім літаку, і щойно рано їх найдено.

КОНҐРЕС ЗАКІНЧИВ СЕСІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Конґрес формально закінчив сесію і розїхався на вакації. Чергова, 79 сесія, відбудеться десь по новім році, правдоподібно 6 січня. В останніх годинах конґресових нарад конґресмени так спішились, що не бажали встрявати в дискусію і або справу відкладали на черговий рік, або голосували без дискусії. В той спосіб переголосовано законопроект, на основі котрого державні урядовці, що заробляють по менше, як $5,000, дістануть додаткові нагороди, у висоті 10% їх платні, за надвишкові години їх праці. Дотепер вони не діставали за надвишку вироблених годин ніякої нагороди. Ці додаткові нагороди будуть виносити біля 230 міліонів долярів річно.

ГЕНДЕРСОН НЕ ВІДХОДИТЬ.

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент Рузвелт заявив, що неправдою є, начеб голова бюра заряду цін, Ліон Гендерсон мав уступити. Такі чутки кружляли в поважних колах Вашинґтону. Гендерсон мав бути незадоволений з критики, яку на його адресу висказували конґресові кола.

КОРАБЕЛЬ „КУЛИДЖ" МАБУТЬ НАЇХАВ НА СВОЇ МІНИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар фльоти Френк Накс на пресовій конференції заявив, що це ще не ствердженйй факт чи транспортовий корабель „Президент Кулидж", котрий недавно на Тихім океані пішов на дно, затопився від двох американських мін. В тій справі ще відбуваються дохоудження говорив Накс. Але моряки, врятовані з того корабля, загально стверджують, що це були таки свої американські міни і на них корабель заїхав через помилку.

ПОМІЧ СВІТОВИ.

ВАШИНҐТОН. — Новий директор гуманітарної помочи, Герберт Лімен, заявив, що Америка буде помагати ріжним зруйнованим краям тепер і по війні, й та поміч матиме також політичний вплив, бо вона буде впливати успокоюючо на ріжні народи.

Бої на Тихім Океані

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Американські літаки далі полювали за японськими кораблями і за тими частинами, що вспіли висісти на побережжя Нової Ґвінеї, біля Кеп Вор Гонт. З великого числа експедиційної сили японці вспіли висадити на беріг біля тисячу вояків. Але американські літаки постійно висікали тих вояків машиновими крісами, як теж їх склади винищували бомбами. Ціле побережжя, де висіли японці, застелене понищеними матеріялами і трупами японців. — Американські літаки також бомбардували пятий раз японський летунський майдан, що лежить на осторві Мунда, 200 миль від Ґвадалканалу. Замітне те, що ні один японський літак не зірвався з того майдану, щоб зустріти американських літаків. З того військові обсерватори вносять, що японці або забрали звідси всі свої літаки й післали на поміч фронтови в Новій Ґвінеї, або той майдан так знищений, що японські літаки не можуть звідтам зноситись, або там осідати.

ВЕНДЕНБЕРҐ ПРОТИ ВИЛКОГО

ВАШИНҐТОН. — Один з чільних провідників Республиканської Партії, сенатор Венденберґ, критикував формального провідника цеї партії, Вендела Вилкого, і на скріплення своїх арґументів наводив слова президента Рузвелта. Предметом критики Венденберґа була заява Вилкого, в котрій той зо свойого боку критикував поступовання ґенерала Айзенговера, за те, що той співпрацював з адміралом Дарляном. Вилкі говорив, що тією співпрацею ми робимо засадничі помилки і програємо мир. Венденберґ заявив, що ґен. Айменговер знає добре, що робить. Його завдання є виграти війну і заощадити американської крови. Сам президент признав, що своєю політикою в Північній Африці він, співпрацюючи з Дарляном, осягнув великі успіхи в тому напрямку. Тому краще буде, коли критики ґен. Айзенговера, що сидять собі далеко за фронтом в безпечнім місци, заперестануть свою роботу, говорив Венденберґ.

РОЗРУХИ В БОЛІВІЇ

ЛЯ ПАЗ. — В пятьох провінціях Болівії запроваджено воєнний стан. До того спонукали уряд страйкарі в копальнях цини. Уряд заявив, що той страйк викликала партія, звана „ліво-революційна", до котрої належать націсти і комуністи. Вони в Болівії співпрацюють разом і викликують заколот.

Війська ґен. Ромеля Далі Відступають Майже не Обороняючись

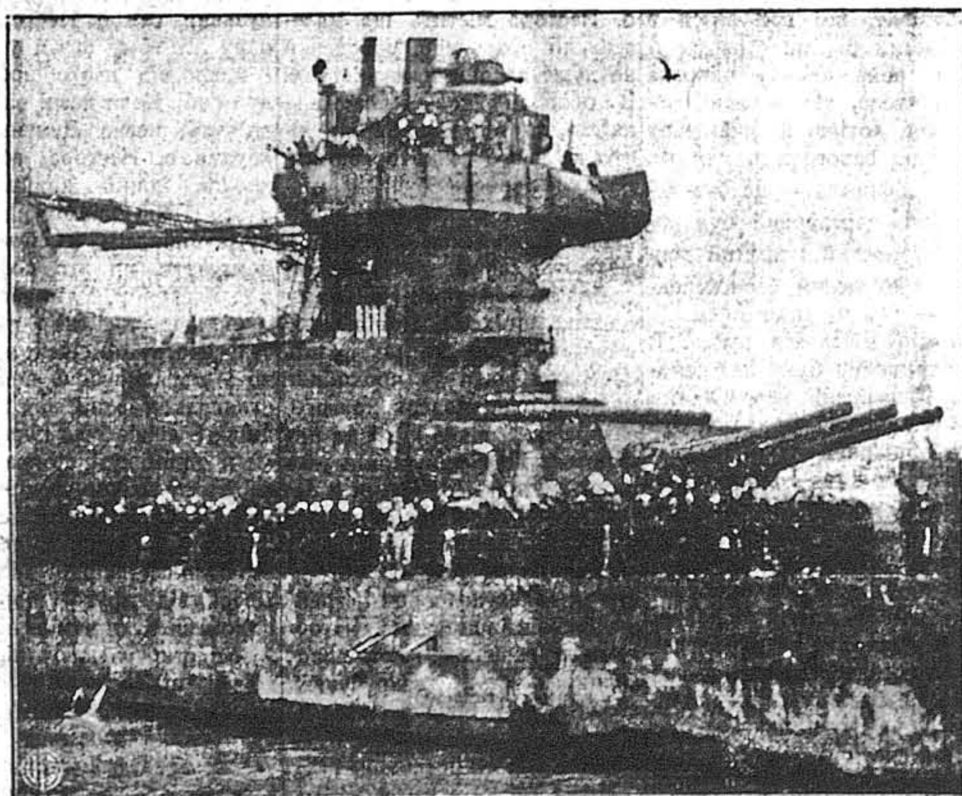
КАЇРО (Єгипет). — З боєвого фронту в Африці нема ніяких особливих новин. Та з цього не виходить, щоб там не діялись речі, що скоро дадуть про себе голосно чути. Отже так є, що останки армії ґен. Ромеля відступають в напрямі Тріполісу, де, як требаб надіятись, готові поставити наступаючій армії ґен. Монґомері певний опір. Та британська восьма армія, що вже й так дуже віддалена від центру в Єгипті, не може дуже поспішати, бо шлях, яким приходиться ступати, обложений німецькими мінами. Крім того відчувається брак води, яку треба здалека доставляти в такий самий спосіб як і муніцію. Це облекшує відступ німцям, хоч їх постійно далі торощать британські та американські літаки.

КАЖУТЬ, ЩО РОМЕЛЬ УЖЕ Є В ТУНІСІ

КАЇРО. — Є відомости, що ґен. Ромель є вже в Бізерті, в Тунісі. Там він мав уже обняти начальну команду. З того виходилоб, що він не буде ставити британцям головного опору в Тріполісі, а сконцентрує всі сили в Тунісі, де буде пробувати вдержатись. Значить, що в Тунісі готово прийти до рішального бою між американськими і британськими військами та „вільними французами" по однім боці, а німцями й італійцями по другім. Наразі в Тунісі є тільки обмежена повітряна боротьба, себто бомбардування пристаней американськими летунами. Зла погода не дозволяє на ширшу акцію.

НА СОВЄТСЬКО-НІМЕЦЬКІМ ФРОНТІ МАЙЖЕ БЕЗ ЗМІН

МОСКВА. — З советських звідомлень виходить, що німці пробують далі наступати, але нічого не осягають, хоч поносять великі втрати в людях і повзах.

БОЄВИК ВЕРТАЄТЬСЯ ДОМІВ.—Важкий кружляк „Сан Франсіско", що по геройськи їхав на переді підчас бою проти японців коло острова Саво 12. і 13. листопаду, вїздить до сан-франсіського порту, від котрого він дістав своє імення. Корабель має на собі багато признак боїв. Командує тепер кораблем Брус Мек-Кенделс, що обняв команду, коли вищі офіцири згинули в бою.

ПО ДУНКЕРК АНҐЛІЯ МАЛА ВСЬОГО СТО ПОВЗІВ, КАЖЕ ЧОРЧИЛ

ЛОНДОН. — Не знати, що булоб сталось з Анґлією, не зважаючи на її геройство, якби так Гітлер був рішився на інвазію острова зараз по Дункерк, казав в палаті послів британський премієр Чорчил. В цілій Анґлії було тоді всього 100 тенків. Та в осени вже було їх 400. А тепер, казав далі Чорчил, є на ріжних полях буть яких дві тисячі тенків його типу, які вправді дуже критиковано, але несправедливо, бо вони видержують бій з найліпшими німецькими літаками навіть в африканських пустелях, хоч для такої цїли не були пристосовані.

ФЛЬОТА В ТУЛЬОНІ ТАКИ ЗІСТАЛА ЗНИЩЕНА.

ЛОНДОН. — Недавно заявив у Вашинґтоні секретар маринарки Накс, що в Тульоні не знищено всієї нагромадженої там французької фльоти, бо німці можуть ще вжити яких 15 воєнних кораблів та 5 тенкерів. З тим не погоджується французький адмірал Еміль Мюзеліе, що пише про це в „Франс", що є часописом „Вільних Французів" Адмірал твердить, що він провірив фотографії пристані й знищених там кораблів, з чого видно, що вся французька фльота, що була в Тульоні, таки зістала цілковито знищена. Німцям, каже він, може вдатись відрепарувати якийсь тенкер, чи щось подібне, але це є все.

ШВЕЦІЯ ГОТОВА ВЗЯТИСЬ ЗА ПРИМУСОВЕ ЩАДЖЕННЯ.

СТОКГОЛЬМ. — Невтральна Швеція має такий самий клопіт з загрозою інфляції, як його мають Анґлія і Америка. Ось тому прийдеться правдоподібно завести примусове щадження, щоб таким способом обнизити купчу силу населення. Таке заповідає Ернест Відфорс, міністер фінансів. Цей плян примусового щадження був би подібним до „залізного щадничого пляну", що його ввела в життя Німеччина. Швеція вправді не приготована до таких примусових метод. І тому населення цього радо не прийме. І саме тому будуть повзяті всякі інші міри, щоби освідомити загал, що треба щадити, а не розтрачувати гроші, бо таке розтрачувався доводить до інфляції. Також іде кампанія за те, щоби заробітні платні залишити на тій висоті, на якій вони находяться. Це дуже важко, бо ціна на деякі речі дуже пішла вгору. Наприклад ціна на вугіль піднялась на 400%.

ЛЬОҐІЧНЕ, АЛЕ НЕ ПРАКТИЧНЕ.

ЛОНДОН. — Думка, щоб створити Верховну Аліянтську Воєнну Раду, є гарна і льоґічна, каже домініяльний секретар Клемент Атлі, але нажаль цілком непрактична. Війни, казав він, не можна вести при помочі масових мітинґів. А крім того годі особам, що стоять на чолі урядів по ріжних державах, покидати свої становища і приїздити раз-у-раз на наради. А також годі їм здавати ось такі важні справи до рішення своїм заступникам.

СТАЮТЬ В ОБОРОНІ МІҐАЙЛОВИЧА.

ЛОНДОН. — Юґославський уряд на вигнанню, що перебуває в Лондоні, оголосив, що це є його святим обовязком стати в обороні ґен. Міґайловича і четників, що ведуть в Юґославії боротьбу з наїздниками. Речник уряду подає, що це комуністи поширюють неправдиві вісти проти ґен. Міґайловича, щоб його представляти в чорнім світлі, а вивисшати т. зв. „партизанів", що то пробували в критичних хвилинах переміняти Юґославію на советську републику. Далі кажеться, що ґен. Міґайлович і четніки не заперестали боротьби, яка триває безустанку від квітня 1941. року. Далі кажеться, що є ще теж і „окремі відділи", що борються, але вони не мають великого значіння. В центрі справжньої боротьби стоїть далі ґен. Міґайлович, а наїздники арештують і розстрілюють тих, котрих обвинувачують за звязки з ним.

ВЖЕ ДОБАЧУЮТЬ І ДОБРУ СТОРОНУ.

МОСКВА. — Слідний зворот у советській пресі, коли згадується за події в Північній Африці, бо згадується за адмірала Дарляна в такому змислі, що воєнна конечність вимагала, щоб з ним дійти до згоди. Але заразом висказується страх, щоб таке поступовання з Дарляном не було вказівкою, як поступати в будучому з іншими реакціонерами.

ШУКАЮТЬ ЗАРАДИ НА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ.

ЛОНДОН. — Війна причинилась до такого великого поширення венеричних хворіб в Анґлії, що цю справу порушено в парляменті. Оті хвороби зросли від початку війни на 70%. В парляменті вніс лейборит-лікар д-р Едит Сомерскил, щоб віддати під примусове лічення кожну особу, на яку вказали дві другі особи, що вона заражена. Та внесення перепало. Посли казали, що венеричні недуги гірше нищать населення ніж німецький „бліцкріґ" у своєму найбільшому розгоні.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Закидає Сіти за Рабами

Новинкарська спілка „Юнайтид Прес" подає вістку, як вона каже, з приватних, але достовірних жерел, що Гітлер станув видно перед новим клопотом: недостачею робочої сили. Доказом цеї недостачі є його насильна рекрутація примусових робітників по різних чужих краях. І так він приказав Франції доставити йому протягом найближчих двох місяців 400,000 нових робітників. Голяндії приказав дати йому чверть-міліона людей у військовому віці для втягнення їх у німецьку армію. Норвеґія має дати йому 100,000 робітників, які або будуть ужиті для будови фортифікацій на побережах Норвеґії або будуть вислані на роботи до Німеччини. Добровільно наймитські держави: Болгарія, Румунія й Мадярщина мають „добровільно" дати Німеччині чверть міліона робітників.

Ці донесення можна вважати підтвердженими з інших жерел. Сумніватися в факт, що Гітлер рекрутує не-німецьких робітників для примусових робіт для Німеччини, не можна, навіть якби числа приписаних ним рекрутацій не були зовсім точні.

Ледво чи можна теж сумніватися в причини цеї недостачі. Викликана вона по всякій правдоподібности цілою низкою причин. Певне пояснення цеї недостачі робітника в Німеччині дає російське обчислення про німецькі втрати в Росії; хоч би це обчислення було й два рази прибільшене, все таки Гітлер утратив у російській кампанії пару міліонів людей, убитих, ранених і пропавших. Цих людей треба заступити новими, а цих треба часто було відтягнути від праці.

Нічого й казати, що теперішня воєнна ситуація вимагає від Німеччини удержання зовсім не меншої збройної сили на різних фронтах, але більшої, а більша сила на фронті потребує більшої сили при праці в запіллю. До певної міри це декомплетування робочої армії можна поповняти жінками, але лише до певної міри. Як їх не стане, не лишається ніщо інше, як посягати по цей резервуар робочої сили, що находиться в робітниках окупованих країв.

До попередних запотребовань робочої сили прийшла тепер нова: північно-африканська кампанія Обєднаних Держав показала Гітлерові, що Аліянти зовсім серіозно беруться за думку інвазії на Европу. Гітлер нераз покпивав собі в своїх гучних промовах з тої думки, але тепер він видно став самий нервовий, себто непевний. Тому він і почав поспішно фортифікувати всі побережжя, звідки він тільки міг би сподіватися такого нападу. Тепер він уже взявся силою брати на роботи коло оборонних праць.

Отже мають робітники закріпощених Гітлером країв будувати фортеці, які будуть боронити Гітлера в посіданні загарбаних країв. Чи вдасться такий плян Гітлерові, можна сумніватися. Він не доцінює природнього стремління всіх людей і народів до свободи.

"ІСТОРІЯ УСПІХУ"

Зприводу авансування Антона Муссерта на вожда голяндського народу кілька американських газет, немовби за змовою, написали „саксес сторі". Так називається оповідання про довгу й завзяту боротьбу чоловіка проти великих перешкод, яка остаточно закінчується успіхом героя.

Говорять газети про Антона Муссерта як про людину, що ввесь свій успіх завдячує собі самому. Просто, як це вдачно каже американська фраза, Муссерт це „силф-мейд мен". Не зробило його „чоловіком" народження, бо народився сином бідного вчителя. Не зробили його „чоловіком" таланти, бо, хоча покінчив інжинірську школу, інжинірського таланту не проявляв, а пустився на політику. Не зробила його „чоловіком" знання, бо з посад його часто відправляли за незнання, хоча він звичайно казав, що його відправлено за „політичну діяльність".

Зробила його „чоловіком" нагода. Засвітило йому сонінько доспіху яких одинадцять літ тому, коли у Німеччині вже було видно, що чоловіком успіху там скоро стане Гітлер. Тоді в Голяндії Муссерт собі постановив наслідувати Гітлера. Звідки йому до цього взялася фантазія, не легко сказати, не заглянувши йому глибше в душу. Зрештою може й того не треба, кажуть деякі: мовляв, вистарчить поглянути на того чоловіка, що не має й пять стіп висоти, аби зрозуміти ту амбіцію, що його гнала стати „вищим" понад інших, як не ростом, то становищем.

За приміром Гітлера Муссерт оснував собі в Голяндії національну соціялістичну партію. Партія йому довго не йшла. Голяндці в той час не були в тому патольоґічному стані, який розположив німців прихильно до націзму. Дивлячися на фіґуру вожда голяндських націстів, голяндці покпивали собі з нього й з його партії: вождь націстів велика людина, а його партія теж велика: в телефоновій будці може відбути конвенцію.

Та голяндці не знали видно свого Муссерта. Він був певний, що й на його успіх прийде час. І він ждав. Він був терпеливий. Він кожного дня вправлявся в терпеливости, сидячи під пантофлем своєї жінки, що була 18 літ старшою від нього й до того рідною сестрою його матери. Ця жінка й тетка в одній особі була тим ангелом, що фінансувала його нацистичний рух.

Муссерт терпеливо наслідував всі нацистичні штучки. Він перебрав від Гітлера антисемітизм, він завів для своїх прихильників уніформи, відповідний салют і поздоровлення. Словом, малий голяндський Наполеон будував приватну армію. Одначе армія все ще чомусь не росла. Та Муссерт був терпеливий. Він умів чекати.

Нарешті здавалося Муссертові, що щастя застукало до його хати, коли Гітлер вступив до Голяндії. Муссерт був певний, що за його заслуги для націзму Гітлер передовсім нагородить свого Муссерта. Та Гітлер підцьковував колись Муссерта, але, діставшися до Голяндії, зробив босом для Голяндії д-ра Артура Сейса-Іркварта.

Але Муссерт терпеливий. Муссерт чекав. Гітлер змасакрував Ротердам, Муссерт його за те звеличав. Гітлер розстрілював заложників, Муссерт його за те обожав. Він ішов терпеливо до німецького чобота: копнув його один німецький чобіт, він пішов спокійно до другого. Копнув його другий, він поволікся до третього з витягненим язиком, готовим до лизання.

Нарешті щастя застукало й до хати Муссерта. Зглянувся Гітлер нарешті й на нього, і то в хвилі, коли Муссертові вже терпцю не ставало, коли вже й він заговорив про імперіялізм Гітлера. Та Гітлерові треба Муссерта: д-р Сейк-Іркварт не вспів дати Гітлерові, чого Гітлер хотів. Отже Гітлер покликав Муссерта до рапорту й авансував його. І так став Муссерт уже не вождом голяндських націоналістів, а просто вождом всего голяндського народу. Тепер уже дрібний хрущ вищий від слонів. Тепер він уже має силу диктувати голяндцям, що з нього насміхалися. Тепер він уже може рекрутувати голяндців до Гітлерової армії й слати рабів до німецьких фабрик і фарм. Словом, Муссерт уже може не лише самий німецький чобіт лизати: тепер він може пригнути карки іншим голяндцям та казати їм німецький чобіт лизати. Для Муссерта це відай великий доспіх. Він певно чується на вершку сили, слави й хвали.

І хто знає, чи він не діждеться ще більшого успіху. Може його ймення перейде в історію як загальний іменник, подібно, як імення Квіслінґа. А може голяндці висадять його ще вище, так високо, що якби звідти впав, то й кістки не позбирати.

Микола Чубатий.

ОТАМАН СИМОН ПЕТЛЮРА — НАЦІОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ ЧИ УГОДОВЕЦЬ?

Не хотілосяб, але писати треба...

На американсько-українськім терені найприкріше писати на такі теми українського життя, які в краю ясні як білий день, а тут за океаном ще треба їх вияснити, ба й нерідко боронити. Це очевидний наслідок величезного відчуження американських українців від старого краю, явище прикре, але таки природне. Завважую я його теж на власній особі; від мого виїзду зі старого краю минуло доперва три роки, а я вже нині вичуваю, що затрачую поволи свіжість відчування та розуміння переживань мого народу; зов української землі, про який так талановито пише український писатель Улас Самчук, стає немов щораз тихший.

Куди гірше, коли люди розсталися з українською землею тому двацять, а то й двацять пять літ, не були свідками національного дозрівання українського народу, не переживали безпосередно патосу леґальної та нелеґальної боротьби нації за істнування, а проте їм все видається, що вони знають рідний край, що можуть говорити його серцем, ба навіть можуть видавати авторитетні ради відносно проблеми України. З тих рад виходять нерідко очевидні аномалії, що поширюють апізерство, незнане українським людям на рідній землі навіть в часи найгірших переживань. Наприклад, комуністи, викинені там поза рамці українського збірного життя як люті вороги самостійности українського народу, тут стають рівновартними членами американсько-української збірноти, а загально вже признані герої українського народу, тут, по думці декого, як мнимі угодовці, ніби то „покутують в неславі... чи остають без притулку, як от Петлюра, що інакше може не був би згинув так траґічно", як от розумує тут одна часописна стаття.

Правда, історія світа знає, що не угодовці, але саме герої та ідеалісти звичайно лишалися без притулку та траґічно гинули, починаючи від найбільшого ідеаліста в історії людства Хреста Спасителя світа. Це він був навіть без такого притулку, як його мають лиси тай згинув траґічно за велику ідею найбільшого человіколюбія, відкуплення людства. Чиж тільки в українській історії малоб бути навпаки? На теплий притулок та не-траґічний кінець рахують тільки слабі характери, опортуністи-угодовці. Отаман Симон Петлюра належав до перших; впродовж цілого життя не зрадив ідеї, тому взором героїв жив без притулку і траґічно згинув у одинокім щасті-свідомости, що гине за ідею, як мученик за волю батьківщини.

Український нарід Східної України вважає вже нині от. Петлюру за національного героя. Його портрети побіч портретів інших кращих синів України висіли до теперішної війни мало не у кожній сільській читальні, по стінах тисячів селянських хат Західної України, так Західної України!

Називще Петлюри стало прапоровим іменем українських патріотів самостійників. І тому саме окупант України ідею української незалежности клеймив трьома іменами: українського прапору, от. Петлюри та гетьм. Мазепи („Жовто - блакитники, Мазепинці, Петлюрівці").

Важко писати про такі річи, але про них писати треба, „бо нині пора це великая есть". І без того чорний демон зневіри, так по майстерськи представлений І. Франком, вже нinfдобре втискається в ряди американсько - української збірноти та щоб спаралізувати її українську ще волю на той час, коли рішається доля народів, шепче їй до вуха свою грішну раду „не тратьте куме сил, спускайтеся на дно". „Україна волі не дістане, не зважаючи на Атлянтійський Чартер". А цього саме — зневіри — хоче ворог українського народу, щоб у вогні всесвітнього пожару приспати Україну та збудити її вже окраденy з волі у нових кайданах, коли на боротьбу буде запізно, як віщим духом предвиджував ті часи Т. Шевченко.

Хто національний герой, а хто угодовець-опортуніст?

Мало не щодня приносить нам американська преса пориваючі приклади геройства синів вільної Америки. Тамтой ризикував життям, хоч чудом вийшов ще живим, другий положив своє буйне життя на жертівнику щастя та чести землі Вашинґтона. Не тільки президент, конґрес, але теж увесь нарід клонить з пошани голови перед геройством, що не шукало притулку, але траґічної смерти в обороні ідеї.

Історія записує геройське життя провідних людей серед усіх народів світа, що ціле своє життя віддавали на службу батьківщини спалюючи його повільно як свічку на вівтарі, хоч не всі вони ще аж життя віддавали „за друзів своїх", а проте й їх героями величають. Одні з них як Вашинґтон, мали то щастя оглядати свої ідеї зреалізованими, другі вмирали ще на шляху кращого майбутнього рідного народу.

Не така річ з угодовцями-опортуністами в житті. Вони не живуть для ідеї, для загального добра, бо вони бояться життєвої боротьби за ідею та від неї втікають. Ідею посвячують вони для свого вигідного життя, тому життя їх баламутне та без засад, без принципів. Людина з духовим наставленням угодовця чи там опортуніста стане на службу кожному панови, бо їх ідеєю власна вигода, теплий притулок і вічний страх перед траґічним кінцем. Непримиримі вони у словах, та рідше у вчинках. Оце є кандидати до покутування в неславі угодовства, та до орієнтації „куди вітер віє", як каже наш нарід.

Чи таким був отаман Симон Петлюра?

Отаман Симон Петлюра герой останньої української революції, це безкомпромісовий борець не тільки за волю України, не тільки за волю робучого народу, але теж за права людини взагалі, бо це була людина з великим почуттям справедливости та чоловіколюбія, як на іронію, ворожа пропаґанда саме йому — соціялістови — причепила реакційне пятно антисемітизму, яким він публично і приватно постійно бридився, бо тільки брехнею можна було поборювати того ідейника! Ціле своє життя був він свідомим активним українцем, ціле життя революціонером і згинув як жовнір на постерунку українського самостійництва.

Відвага не опускала його навіть в часі найбільшого гнету за царату в Росії, як от на початку першої світової війни 1914, коли то провідні українці дісталися у тюрму або поховалися, що в Росії, здавалося, й сліду вже не було по українстві. С. Петлюра не скривав й тоді свого українства, але видавав одиноку тоді на цілу Росію українську газету „Украинская Жизнь", хоч на жадання уряду в російській мові.

З вибухом російської революції (1917) переходить до Києва та стає до державного будівництва України, звертаючи передовсім увагу на орґанізацію української армії. Він вже тоді добре розумів, що Україну треба буде боронити збройною силою так само проти проґресивних російських демократів та соціялістів, як теж проти реакційних прихильнеків царату. Не всі одначе розуміли його далекозорі замисли; забагато ще було наївних серед українців, що вірили у гарні слова російських лівих соціялістів - комуністів про нібито спільну справу українського та російського робучого люду та неодин дався затягнути у ряди проти власної батьківщини. Найближчі роки, ба навіть місяці показали, що повна слушність була за С. Петлюрою. Україну раз-по-раз стали наїздити полчища російських комуністів з півночі; боронити України не було кому. Навіть тоді коли українська демократична армія під проводом от. Петлюри проганяла німецьких окупантів з України, (кінець 1918), російські комуністи саджали ніж в спину української демократії та знов вдерлися в границі української держави.

Теж польські війська, узброєні американською зброєю до боротьби проти большевиків, звернули ту зброю проти західно-української демократичної армії та користаючи з технічної переваги заняли українську Галичину, випираючи Українську Галицьку Армію на схід саме у пащу большевиків, що так само як царські білоґвардейці заливали Східну Україну. Тоді перший раз українці Східної та Західної України боролися за спільну справу Соборної України з кличем на устах: через Київ до Львова!

Та боротися проти трьох ворогів — червоних та білих москалів і ще проти поляків — було понад сили українських військ; вони під проводом от. Петлюри витиснені на захід найшлися на границі території окупованої поляками. Лишалося тільки зложити зброю в руки поляків. Та от. Петлюра не був з породи капітулянтів, як довго була хоч якась дрібна можливість задержати зброю в українських руках. Задержати зброю в руках та зберегти якусь можливість боротися за українську справу можна було тільки в переговорах з Польщею. Ось так прийшло до Варшавської Умови от. Петлюри з марш. Пілсудским (1920).

Варшавська Умова та як її дотримав марш. Пілсудскі?

От. Петлюра болюче відчував утрату Галичини, бо звідси саме сподівався він найбільше помочи у боротьбі за визволення України, але стояв перед фактом, що Галичина окупована поляками, а з ними треба було йому говорити. Голова польської держави, марш. Пілсудскі, сам ворог Росії, запропонував союз України та Польщі проти большевиків під умовою, що от. Петлюра перестане інтересуватися долею Галичини. Нікотра з обох держав згідно з умо-

(Докінчення на стороні 3-ій)

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

14)

Гапка, очевидно, добре знала Цвяхову натуру, бо й справді, він сміючись дурновато та півголосом балакаючи сам до себе — все про ту „погану відьму" та „опирицю" підтюпцем біг до коршми, щоб за нахапану в Гапки бараболю вижебрати собі хоч чарку горілки. Правда, і в його уяві мигнув образ жінки — помарнілої, сумної та голодної, ситої хіба побоями та слізьми, образ двох дітей, що вже кілька день хіба тим жили, що їм із милосердя давали сусіди, — в його серці ворухнувся порив вернутися й занести їм хоч оці картоплі на обід. Але в його здеморалізованій душі добрий порив не міг удержатися довше, як вода на решеті. Він махнув рукою й засміявся:

— Нехай їх чорти беруть, про мене! Буду я ще ними турбуватися! Нехай ідуть так само на роздобутки, як я! А не хочуть, то най здихають! Я про них дбати не буду!

І, вспокоївши таким способом своє сумління, він потяг до корчми.

А Гапка, виливши на Цвяхову голову повний-верховатий кіш проклонів і постановивши собі в душі відвідати по обіді Цвяхову жінку та занести їй і дітям недоїки з обіду, впала в дуже покутяний настрій і, пораючись коло печі, затягла якимось гробово - плаксивим голосом стару аскетичну пісню.

III.

Вийшовши з кухні, пані Олімпія звільна й обережно, з тацою в руках, пішла до нової офіцини, того невеличкого прибудівку, що врізувався в сад своїми білими стінами. А йдучи, вона пильно озирала все довкола, так пильно, немов би хотіла й найменшу дрібницю заховати в памяти.

Нова офіцина — це був невеличкий партеровий будиночок, мурований і критий ґонтами, притулений безпосередньо до тої частини офіцини, в котрій містилася кухня. В тім будиночку були дві половини, розділені невеличкими сіньми; в кожній половині був один обширний покій із двома вікнами в сад і одна кухня, з одним вікном на подвіря. Одна половина тепер стояла порожна; тільки раз або два рази до року в ній пробував хтонебудь. У другій половині жив о. Нестор, і на цю власне половину, висунену геть у сад, обернена була вся увага пані Олімпії. Ось поблискує до сонця вікно, що освітлює кухню. Воно заслонене зеленою патичковою сторою й заперте. Та рама недобре пристає, видно, долішня защіпка відірвана. Паркан, що відділює подвіря від саду, не доходить до офіцини, так, що перед вікном о. Нестора містить ще малесенький огородець, обведений не дуже високими штахетами. В огородці колись саджено квітки, та від кількох літ ніхто до нього не доторкається. Грядки поросли буйною травою, попід штахетами розсілися широколисті лопухи й махають своїми гачкуватими, сріблясто-рожевими головками повище штахетів. Попід стіну поросла буйна хопта: полин, ластівяче зілля та чорнобиль пнуться одно поверх другого, зазирають у вікно кухні та пишаються до сонця своїми рясними листочками. Тільки в самім куті городця одинокий могучий соняшник вистрілив високо понад усю оту квітчасту та запахущу юрбу і, трепличи своїми широкими листочками в ранішнім вітрі, спроквола силується накручувати свою тверду шию з величезним на ній цвітом туди, куди пливе сонце по безхмарнім небі.

Двері до сіней нової офіцини були відчинені. Пані Олімпія знала добре, що о. Нестор щовечора, ідучи спати, сам зачиняє двері за собою на замок. Замок цей, новий, французький, сам о. Нестор купив пару літ тому назад у Львові і ключ від нього носив усе при собі. Коли двері відчинені, значить, певно Деменюк уже збудив о. Нестора, або хтонебудь інший прийшов до нього. Пані Олімпія на хвилину зупинилася в сінях, щоб послухати, чи хто розмовляє з о. Нестором, а тимчасом очи її окинули так само пильно і старанно нутро сіней, як пильно і старанно вона перед тим оглянула зверхній вид цеї офіцини. В сінях було пусто, тільки в однім куті стояла лавочка, котру часом увечір о. Нестор казав виносити в сад, коли хотів посидіти та подихати запахущим вечірнім холодком. Двері від другої порожньої половини були замкнені; в них і досі сторчав ключ після того, як перед тижнем провітрювали покій. Пані Олімпія без довшої застанови, машинально витягла ключ із дверей і сховала його до кишені. В покою о. Нестора було тихо; тільки по хвилині пані почула плюскотання води — знак, що о. Нестор при помочі Деменюка вмивався. Не стукаючи до дверей, пані ввійшла до середини.

— Добрий день вам, отче! — сказала голосно, знаючи, що о. Нестор трохи недочуває.

О. Нестор власне вмився і стояв із лицем, закритим рушником. Тремтячими руками він силувався утертися, та не міг цього зробити, поки Деменюк, поставивши набік коновку, не підійшов до нього й не обтер йому лице, голову й руки.

Всякому, хто перший раз побачив невеличку, згорблену, помордовану та тремтячу фіґуру о. Нестора, мимоволі насунулось би порівнання зі старим, зверха привялим, а в середині хробачливим грибом. Так і здавалося, що ота жовта, поморщена шкура тільки й держить кости без крихітки мяса та крови; що оця велика сива голова з обголеним лицем і з густим, сивим волоссям наверху ось-ось злетить із тулуба — так неміцно держалась вона на довгій, худій шиї.

(Дальше буде).

Американське Військо в Ліберії

В останніх часах американські газети принесли кілька обширніших звідомлень про американські військові частини в Ліберії і тим способом пригадали інтересний звязок між Злученими Державами і Африкою, навязаний близько сто літ тому.

Ліберія, себто „країна волі", це одинока муринська республика у світі, а разом з тим одинока республика на африканському континенті. Більше як сто років тому американські чорні невільники, яким даровано волю, зорґанізували поворотний рух до своєї африканської батьківщини. Вони поселились на невеликому клаптику землі, який тепер відомий під назвою Ліберії, зорґанізували там свій уряд і в 1847-му році проголосили себе незалежною державою. Вони назвали свою столицю Монровія від імені пятого президента Злучених Держав, Джеймса Монро, та приняли конституцію, подібну до американської.

Від самого свого заснования Ліберія була би під опікою Злучених Держав, які закуповують там найбільше місцевих продуктів і привозять туди найбільше своїх товарів. Урядовою мовою цивілізованої частини краю є анґлійська мова, хоч первісні племена в глибині держави далі ще говорять місцевими діялектами і живуть примітивним, пів-диким життям.

Ліберія дещо більша від стейту Огайо і має від міліона до двох міліонів населення, майже самі мурини. Цивілізовані мешканці Ліберії живуть вздовж морського побережжа, що простягається на яких 350 миль. Не зважаючи на такий довгий беріг Ліберія не має доброї пристані і кораблі мусять спинюватись яких дві милі від берега. Вантаж і пасажирів перевозять на беріг малими баржами. В самій Ліберії нема залізниць і тільки біля 300 миль автомобілевих шляхів. Таксамо є в ній мало сплавних рік.

Зате Ліберія важна як летунська база. На двох великих летунських майданах біля Монровії спинюються великі надокеанські літаки, в дорозі з Америки до Африки й далі. Віддаль між Бразилією і Ліберією трохи менша як 2,000 миль. Її сусідом є британська кольонія Сієрра Леоні від півночі і Французька Західна Африка від сходу. Важна французька пристань і морська твердиня Дакар віддалена від Монровії усього 750 повітряних миль.

Від травня до вересня в Ліберії перепадують рясні дощі, але назагал клімат не є нездоровий для білих людей. Земля Ліберії родюча, а крім того вона має багато цінних земних багатств. Коли їх будеться якслід використовувати, країна зможе розбагатіти. Приявність американського війська, його розвідочна й оборонна діяльність, певно поможуть багато у пізнанні багатств країни та причиняться до того, що там буде заведена краща комунікація і звязок.

Дотепер головним продуктом Ліберії була ґума. Її управляли на плянтаціях, що обіймають 77,000 акрів. Компанія, яка її плекає, має право поширити свої плянтації ґуми на простір одного міліона акрів. Вона певно значно поширить ці плянтації після того, як війна з Японією відрізала Америку від головного джерела ґуми на островах Голяндської Індії.

Недавно президент Рузвелт призначив спеціяльного посла до Ліберії, чим підкреслив її значіння в теперішній війні. Уряд Ліберії проголосив в цілому краю „надзвичайний стан" на час війни і на протяг шістьох місяців після її закінчення. Цею заявою Ліберія поставила себе всеціло на бік Обеднаних Держав.

Загальна Рада — ФЛІС.

Отаман Симон Петлюра — Національний Герой чи Угодовець?

(Докінчення зо сторони 2-гої)

вою, не мали права заключувати окремого мира з большевиками.

Було це прикре для західних українців, напевно не меньше прикре для самого отамана Петлюри, але не було ради, бо положення України в 1920 році було дуже подібне до положення України за Хмельницького перед Переяславською Угодою з царем (1654) — о скільки хіба інше, що от. Петлюра не мусів піддавати цілої України під польський протекторат, тільки входив у союз як рівний з рівним. Слід підкреслити, що Варшавська Умова це була міжнародна Умова між двома державами, тому немає ніякого порівнання ні з так званою „новою ерою" ні з „нормалізацією" сперед війни. Скора війна з большевиками скінчилася так званим Ризьким Миром, який марш. Пілсудскій заключив з большевиками, лишаючи справу України її власній судьбі. Українську армію поляки розброїли.

Отаман Петлюра орґанізує повстанчі загони партизанів...

Отаман Петлюра остав ще кілька літ в Польщі, звідки кермував партизатською акцією проти большевицького панування над Украною. Ще три роки кипіло по цілій Україні, українські партизани боролися з червоною окупацією аж до 1924 року. Імя Петлюри стало грізним для чужинецького панування над Україною та найпопулярнішим назвищем серед українських мас особливо Східної України, символом боротьби за волю України.

Слідами гетьмана-скитальця Пилипа Орлика.

В році 1924 от. С. Петлюра покинув Польщу та переїхав до Франції, щоб мати більшу свободу рухів для широко закроєної політичної праці в користь незалежности України, зовсім як перед двіста роками великий Мазепинець Пилип Орлик. Під українським проводом зорґанізувався в Парижі союз народів підбитих большевиками для спільної боротьби за визволення. Рух цей назвали Прометеїзмом від імени цього казочного приятеля людства Прометея, що його за прихильність для волі людей розпяли на кавказьких горах; згадує про нього теж Шевченко у своїй поемі „Кавказ". Ця праця от. Петлюри стала для червоного панування над Україною ще може грізнішою ніж партизантські загони. Дня 25. травня 1926 р. комуністичний аґент вбив його на вулиці Парижа. Тіло героя спочило в Парижі на кладовищі Монт-Мартр, а родина остала без забезпечення. Кілька місяців тому передісталася вістка з Франції, що одинока дочка Отамана Петлюри Леся померла в Парижі на чахотку.

Чи угодовець-опортуніст?

Для своєї улюбленої ідеї віддав от. С. Петлюра все, аж до жертви власного життя та до нужди своєї рідні включно. Заключуючи навіть Варшавську Умову от. Петлюра все жив надією, що вільна Україна подбає, щоб мозок України, Західну Україну, получити наново з її серцем Наддніпрянщиною. Умовляючися з марш. Пілсудским, робив не інакше як другі розумні політики світа на шляху визволення своїх народів. От для прикладу — будівничий незалежної Італії міністер Кавур, один з найзручніших політиків світа, відступив Франції дві італійські провінції, Ніццу та Сабавдію, родинне гніздо італійського королівського дому, щоб тільки притягнути проти Австрії, тоді головного ворога Італії, Францію для помочи у боротьбі за вільну Італію. Понині вони належать до Франції. Італійці славлять Кавура як одного із найбільших синів італійської землі. А чому ми, українські люди, підходимо до наших героїв інакше та так мало по всеукраїнськи?

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ПАЛМЕРТОН, ПА.

Свято Прапора Служби.

Парохія св. Володимира Великого справила „Сервис Флеґ" в честь 81 хлопців, що вже є в американській армії. Свято посвячення відбулось 29. листопаду, а зачалось у церкві молебнем. При посвяченню було трох священиків: о. Уляницький, о. Мороз, що мав гарну проповідь по анґлійськи, та о. Скородинський. В церкві було повно людей усякої народности. Були представники Американського Леґіону, а між ними і наш Союзовець, молодий вояк Михайло Марців, що був на відпустці.

По відправі відбувся в церковній галі бенкет. Тостмейстром був молодий Союзовець, М. Турко, предсідник парохії. Промовляли: по українськи о. Уляницький, о. Міндлей по анґлійськи, як і інші бесідники, як суперінтендент містер Ґерґарт, містер Бекер, представник Леґіону й інші. При тому наділено нашу членкиню, паню Настю Кость, почесною відзнакою, бо має чотирьох синів при війську. Між промовами співав гарно наш церковний хор під орудою дякоучителя М. Процака. Всі просили Бога за перемогу та щасливий поворот для наших хлопців. Кінцеве слово з подякою виголосив о. М. Скородинський. Вечеру закінчено відспіванням американського гимну та українського. До цього додам, що з наших 85 хлопців, що є при війську, маємо 14, що є членами У. Н. Союзу, а з них є вже багато старшинами, а Микола Климишин є інструктором при літаках. Члени нашого відділу, себто 369 У. Н. Союзу, закупили досі воєнних бондів на $9,000 і постійно далі купують з тою вірою, що коли Америка переможе, то буде людям лекше жити в цілому світі. Також інші наші товариства закупили бонди. Зачинаємо тепер поволи трохи відживати, але ще ми є далеко позаду інших громад. Та іде до ліпшого.

Михайло Куба.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

З забави для вояків на Різдво.

Відділ 6. Союзу Українок Америки влаштував 22. листопаду несподівану гостину для громадян Николайків з нагоди 30-ліття їхнього життя. А це тому, що пані Николайко є активною громадянкою і ніколи не відмовляється від ніякої праці для товариства і загалу. Свято отворила предсідниця, пані Хміляк, привитавши гостей. Потім о. В. Турула відмовив молитву і поблагословив Ювилятів, сказавши про них щире слово. Проводив святом староста Константин Шевчук, візвавши присутних повстанням з місць віддати пошану борцям, що бються за волю Америки і України. Промовляли потім дуже сердечно діти, як і прочитано прекрасний лист від сина з армії з подарунком. Староста говорив ще про вагу орґанізацій, взиваючи жіноцтво, що ще не є зорґанізоване, вступати в ряди СУА. Потім просив зложити ще жертву на різдвяні дарунки для вояків. Зібрано $11. Зібрали Катерина Андрусів і Марія Місюра. Гроші передано молодим делеґатам, що займаються тою працею. Це: П. Попович і П. Гузар. Зложено подяку господиням на руки пані Мелані Папченко, а секретарка подякувала членкам СУА, що так численно зібрались. Закінчено свято відспіванням гимнів: американського і українського.

Катерина Андрусів, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Листопадове Свято.

Наша громада, зорґанізована при укр. греко-кат. церкві св. Михаїла, відсвяткувала в церковній галі дня 29. листопаду відродження державности Західньої України, або т. зв. Листопадове Свято. Рано по Службі Божій відправив о. М. Кінаш панахиду за поляглих борців. Співав хор „Боян" під проводом п. М. Фатюка. Пополудні відбувся святочний концерт, на який прибуло поважне число наших громадян. Вступне слово виголосив місцевий парох о. М. Кінаш, а святочну промову п. М. Мурашко, головний предсідник У. Н. Союзу. Бесідники згадали за боротьбу українського народу за свободу, як теж обговорили теперішню світову війну, висказуючи надію, що разом з перемогою Америки, згл. Обеднаних Держав, треба надіятись визволення і кращої долі для України. Промовців нагороджено щирими оплесками. Дальшу програму свята виконали шкільні хори: великий і малий. Дітвора, під проводом свого учителя п. Фатюка, вивязалась дуже гарно з своїх завдань. Особливо відзначились два молоденькі солісти: Васильцьо Вовк з Гестингс і Ричард Хомяк. При закінченню забрав слово п. В. Мандзій, закликаючи до ширшої праці і збірки в користь Армі енд Неві Риліф. Зібрано $45. Жертвували: Іван Федірко з женою $2; а по $1: В. Мандзій, Текля Вільха, А. Вовк, Анастазія Савастюк, В. Хомяк, Анастазія Курила, М. Мазур, Марія Обух, М. Мурашко, С. Максимців, о. М. Кінаш, Ю. Макар, Катерина Петрик, Т. Голіза, Текля Чолій, М. Варіян, Анна Антонів, К. Окаль, Анна Стасяк, М. Дучинський, Марія Калина, В. Шевців, Марія Кінаш, П. Якимик, Анна Хванда, С. Скробала, Марія Мадараш, В. Комар, Текля Кохань, Григорій Мащак, Ева Мурайко, Г. Морох, Евфраска Шутович, А. Уштван, Палагія Сіканець, Пилип Гарасимів, Пелагія Котелець, М. Фатюк.

ШЕЙРОН, ПА.

Листопадове Свято.

Чисельніше як попередніх років зібралася наша громада цього року в неділю 15. листопада відсвяткувати традиційне Листопадове Свято. Були навіть гості з Найлс і Йонґставн.

В церкві при прибраній могилі, при якій стояли малі дівчатка в народних строях, відправив о. С. Мусійчук панахиду за поляглих з відповідною проповідю.

Концертову програму в салі виконали діти рідної школи та хор „Кобзар". Атракцією була гарно прибрана могила на сцені, а в круг неї молодь в народніх строях, що надало святови поваги. Хор відспівав пісні: Видиш брате мій, Боже Великий, Їхав стрілець, Дуб високий, Засвистали козаченьки, Козака несуть й інші укладу Гайворонського й Леонтовича.

Два молодці з Йонґставну, М. Кіхтан й А. Пашович, відспівали кілька гарних дуетів й соль, а панна С. Пашович чутливо віддала вірш С. М. „Листопадові думи".

Деклямували: Е. Пиш, Лисогір, Оля Кучмак, М. Кульчицька й М. Гладьо, а сестри Телявські й Кучмак відспівали гарно кілька дуетів.

Вступне слово мав предсідник Ю. Кульчицький, а святочну промову місцевий парох, в якого руках була і вся програма свята.

Переведено збірку на гуманітарні американські цілі з чого частину в сумі $3, призначено для пресового фонду „Свободи".

Гість.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зріст Союзового відділу „Свобода".

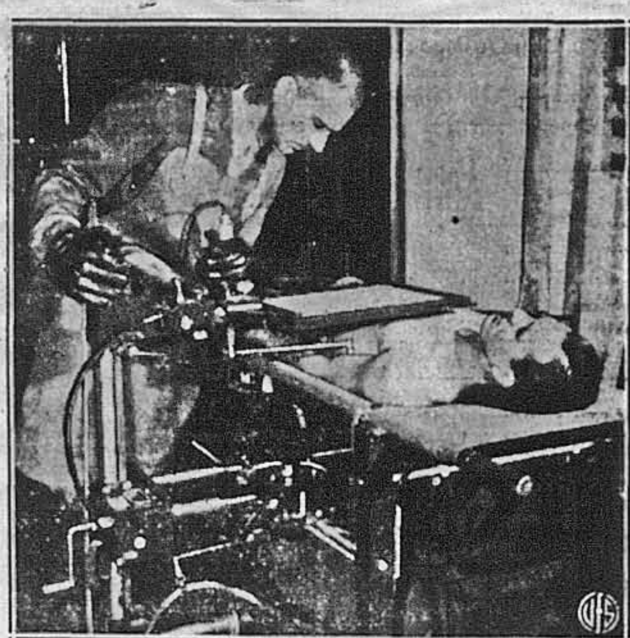
Нераз я читав в орґані У. Н. Союзу, що інші союзові відділи йдуть вгору, зростають на членах, а наш залишається позаду. Інші відділи могли своїх власних делеґатів слати на конвенцію, а наш мусів спрягатись з іншими відділами. Так виглядало, що наш 194-й відділ ім. „Свобода" ніяк не годен піднестись в членстві. Бо нераз свої члени стояли тому на перешкоді.

Та цього року прийшла зміна в нашім відділі: він подвоївся в членах. Це ще не значить, що він вже осягнув повне число, котре уповноважнювалоб його до висилки свого делеґата на конвенцію, але всетаки подвійний зріст в членстві це не буденна новина в життю кожної орґанізації.

За те треба в першу чергу приписати заслугу орґанізаторови У. Н. Союзу, п. В. Загаєвичеви. Він то при помочи деяких інших людей, зокрема родин Денеґа, Забродник, Сайдак, Марків, Воробець, та Евгенія Івасів, кожний раз приносив до відділу все нові аплікації. Ось так за 23 роки свого існування наш відділ, на перекір тим, що йому шкодили, почав зростати. Крім подяки орґанізаторови п. Загаєвичеви, належиться також признання тим новим членам, що приступили до своєї рідної інституції, котрою є Батько Союз.

Щоб якслід приняти нових членів відбудеться дня 19-го грудня ц. р. в год. 8. вечором, (не як звичайно другої, але третої суботи в місяці) — збори відділу. На ті збори повинні прийти всі члени. На тих зборах відбудеться також вибір уряду на наступний рік. Будуть також звіти з дотепершньої господарки в відділі. Хай кожний член приходить, прочитавши цей допис. Бо окремих запрошень на збори ми не посилаємо.

Степан Гнатишин,
фін. секр. від. 194 У. Н. С., Ню Йорк, Н. Й., Вестсайд.

НОВА ПОМІЧ ДЛЯ РАНЕНИХ.—Нова машина лучів „екс", що така легка, що її буде можна перенести на фронтові лінії, де нею можна находити положення куль чи відломків шрапнеля в тілі ранених вояків протягом 40 хвилин.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Проф. М. Ч., Ню Йорк, Н. Й. — Ваша сьогоднішня стаття про Симона Петлюру, яку поміщуємо вцілости, є, як бачимо, спричинена одним пів-реченням, поміщеним у статті з 8. грудня п. н. „До статтей про польсько-українське порозуміння". Хоч цього всього, що написане в Вашій статті про С. Петлюру не можна звязувати з тим пів-реченням, бо там ходило про що інше, то проте те, що написане Вами про Покійного Головного Отамана є таке правдиве і важне, що добре загалови це пригадувати і вияснити. Зачата О. Назаруком кампанія проти Симона Петлюри в „Стрільці", що виходив в Камянці Подільськім, а потім в його книжці „Рік на Великій Україні", наробили були в українському політичному і громадському життю в старому краю і на европейській іміґрації багато халепи. А договір У. Н. Р. з Польщею долив оливи до вогню. Ось таке тривало малощо не до часу траґічної смерти Головного Отамана. Та тут в Америці цього всього майже цілком не було. Тут хапались за цей матеріял тільки большевики. Як теж не було недоцінювання ролі С. Петлюри в українськім визвольнім русі. І в згаданій Вами статті, що була в „Свободі", не було ніякої думки зараховувати С. Петлюру до „угодовців-опортуністів". Зате ішло про те, що навіть такі визначні люди, як от Симон Петлюра, що пішли на „угоду" з Польщею, остали навіть без притулку, себто були позбавлені навіть того, щоб могти жити в самій Польщі, зокрема на українській землі, що опинилась під Польщею, а мусіли іти в чужину. Бо так є, що „угода" з Польщею скінчилась не тільки польською зрадою в Ризі, але ще й тим, що сам Петлюра не міг навіть довше оставати в Польщі. І тому опинився в Парижі, де згинув траґічною смертю не тільки через большевицького аґента, але й з вини польського уряду, через який треба було Покійному, як і його урядови, скитатись.

І ще одно: так, італійці шанують Кавура. Але й неменше шанують Мацінія, що був проти Кавура, бо Кавур був за монархію, а Мацині, демократ, за републику. Вони шанують так само й Ґарібальдія, революціонера, що був нераз і проти Мацінія. Усі вони жили в тому самому часі й разом працювали для визволення і обеднання Італії. І всі мали своїх сторонників, що між собою завзято воювали, що себе ненавиділи. Але пізніше весь італійський нарід добачив і зрозумів, що змагання ось тих великих людей, хоч як вони нераз видавались собі противні, наділі змагали до добра Італії. Так і український нарід, якщо дістане віддих, оцінить належно усіх своїх борців і героїв. Та на такі речі треба часу. Сучасні хочуть бачити таких героїв, що в нічому не помиляються, що все передбачують, що все перемагають, або хоч гинуть у боротьбі. А історія бере великих людей як людей, значить добачує і їхні помилки. Та ті помилки не зменшають величности справді великої людини, як не зменшає величі Хмельницького навіть і те, колиб брати заключену ним Переяславську Угоду за помилку.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Пригадуємо, що як кожного, так і цього року всі відділи У. Н. Союзу є обовязані прислати в цім місяці до головної канцелярії рекордові і фінансові звіти якнайскорше. Всі звіти мусять бути в головній канцелярії 28. грудня, А ВЖЕ НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК 30 ГРУДНЯ.

Звертаємо увагу головно тим відділам, які звичайно спізнюються з присиланням місячних звітів і належитостей, або які взагалі залягають зо заплатою якихнебудь належитостей, що того роду поступовання не сміє повторитись у грудні, з кінцем якого наступають річні замкнення цілого книговодства головної канцелярії. Тому взиваємо всі відділи прислати звіти та вирівнати в цім місяці всякі належитости на час.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Проф. Микола Чубатий.

Духове Життя Українського Народу по Першій Світовій Війні

(Картини нової історії українського народу).

14)

11. Українська наука.

Українське слово „наука" має два зовсім від себе ріжні значіння. У техніці істнує винахідник і ремісник; перший робить винаходи, нераз і ґеніяльні, а другий споруджує машини чи прилади на підставі готового моделю. В лікарській науці-медицині один робить винаходи, відкриває причини недуг, та продумує лікисередники для поборювання тих недуг, другий в лучший або в гірший спосіб примінює ті винаходи у щоденному житті. Також в малярстві чи скульптурі істнує мистець автор твору та ремісник, який з образу артиста творить копії. — В музиці істнує композитор з інвенційним талантом та вивчений музика, який потрафить відтворити лучше чи гірше твір автора-композитора. Так теж є в науці. В однім значінню наука означає творчу працю, немов працю винахідника чи то в обсягу історії, літератури чи математики, природи хемії, або фізики. Друге значіння науки є відтворче, це є ширення того знання, яке автор-інвентор учений створив, винайшов. Таке поширювання знання вчених людей відбувається нормально в школі, тому говоримо про шкільну науку. Воно може відбуватися теж поза школою в товариствах, тому говоримо про позашкільну науку на ріжних курсах, лекціях то що, воно може теж відбуватися приватно, без помочи учителя, тому говоримо про самоуцтво або самонауку.

Колиж вже йде про людей, які займаються наукою в першім та другім значінню, то вже є виразна ріжниця навіть в назві. Чоловіка, що працює науково, творить нове людське знання, що винаходить щось, що є автором нових творів — називаемо вченим або науковцем (амер. scientist, scholar), чоловіка, що відомости відкриті вченим або науковцем подає іншим, називаемо учителем (teacher) коли вчить в початкових та середних школах (Grammar i High School), професором, коли довгий час вчить в найвищих школах — університетах чи каледжах. Дуже часто, хоч не все, професор є науковцем або вченим, коли він працює також як винахідник на якімсь полі науки та висліди своеі праці публікує. Праця на університетах чи каледжах, де є до диспозиції великі бібліотеки та наукові робітні, є до цього пригожим ґрунтом. Зрештою в порядно поставленім каледжі чи університеті тільки людей, що дають докази спосібности науково працювати приймають на професорів. Хоч не все професор мусить бути вченим, але звичайно з поняттям професора лучимо науковця. На гірших каледжах чи університетах з браку ліпших сил приймають нерідко до професорської праці людей, які не мають за собою оказів наукової праці, себто друкованих наукових творів; тоді хтось може бути професором, навіть добрим професором, коли має хист добре вчити, але не є науковцем, не є вченим. Це вияснення конечно потрібне зокрема на українсько-американськім ґрунті, де слово „професор" причіпляється нерідко людям там, де таке титуловання зовсім не на місці. Воно тільки свідчить, що той, що тим словом послугується, нерідко ніби навіть інтеліґент, на ділі того слова не розуміє, а титулованого чоловіка вставляє нерідко в дуже прикре положення.

В тім розділі хочу говорити про українську науку в першім значінню, про українську творчу наукову працю, себто хочу говорити про український світ учених або науковців. Про науку в другім розумінню буду говорити, коли заторкну справи освіти на українських землях в остатних часах.

Праця вченого або праця науковця це корона духового життя кожного народу. Нарід, що має свою науку, що має своїх науковців, це солідна леґітимація його культурности, це доказ, що нарід той перейшов вже усі ступні культурного розвою аж до найвищого. І навпаки нарід без власної науки, без власних науковців, це ще невповні розвинена суспільність. Наука в тім розумінню це чиности духа і мозку у людськім талановитім орґанізмі, а учений світ це мозок, це розум народу. Не диво проте, що наукова праця є високо цінена всіми культурними людьми. Перед наукою клонить голову навіть ворог-противник, хоч розуміючи чим є творча наукова праця, старається спинити її розвій, якщо хоче спинити розвій якоїсь нерозвиненої суспільности, етнографічної маси, в модерну націю, прямуючи до незалежного державного життя.

Тому теж в цілому культурному світі, вважається зрозуміння та попирання наукової праці творчости вчених людей як доказ культурної зрілости поодиноких людей чи цілих шарів громадянства. І навпаки, незрозуміння ваги вченого світа в житті нації, це доказ культурної відсталости та примітивізму поодиноких людей чи шарів громадянства. І це зовсім зрозуміле, бо ніяке громадянство, навіть ніякий суспільний гурт чи релігійна ґрупа, не можуть обійтися без людей, що думаліб за неї та її розвоєви надавали нові напрямні науковими здобутками.

Не диво проте, що в цілому культурному світі, з виїмкою відсталих від цивілізації країн, наука тішиться все повною свободою як конечною умовиною для творчої наукової праці, а наукові робітники мають спеціяльні серед свого громадянства чи суспільної групи управнення, що позволяліб їм розвинути крила їх ума до творчої праці. З клеймом некультурности перейшли в історію всі гальмувачі свободи наукової ініціятиви та праці.

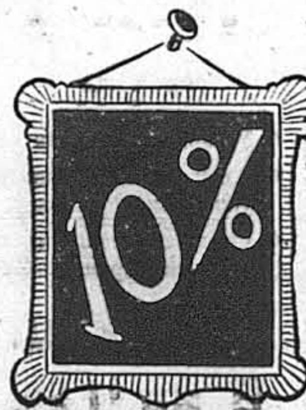
Свобода наукового досліду витворює в ученому світі атмосферу наукового побратимства. Не відходячи від своїх особистих чи наукових переконань в найкращій згоді працюють побіч себе на наукових міжнародних конґресах, в академіях наук, в наукових товариствах люди найбільше противних переконань. Побіч католицького езуїта засідає нерідко яркий представник матеріялізму, побіч в пурпуру прибрачого кардинала, принциповий противник Церкви. Навіть в Ватиканській Академії Наук в Римі засідають побіч більшости духових католицьких теж і вчені евреї. Хто цього не розуміє, той неспосібний до творення ніякої культури взагалі.

Праця науковця це не тільки почесна праця в громадянстві, це також жертвенна праця, бо людина для громадянства посвячує нерідко усі приємности свого життя. Наукова праця вимагає святої терпиливости, та аскетичного самозапертя. У громадянствах з власною державою наукова праця стає лекшою, бо науковець не тільки дістає усі середники потрібні до його наукових досвідів від держави, але також гідне матеріяльне забезпечення, щоб науковець як людина мав одну журбу менше, а саме журбу за насущний хліб. Інакше є в недержавних народів, де окупаційна влада, ворожа культурному розвоєви підбитого народу, нічим не спомагає наукової творчости його синів. Декуди може з огляду на опінію світа виразно науки не переслідує, але не ставлячи до диспозиції потрібних матеріяльних середників, наділі її унеможливляє, хіба, що само громадянство своїми приватно роздобутими середниками дає своїм науковим [illegible] працівникам хоч мінімальні матеріяльні засоби до їх праці. Розуміється, що наукова праця недержавних науковців для рідного народу стає тим способом подвійною жертвою, бо ще й працею серед важких матеріяльних обставин, нерідко в голоді та холоді.

(Дальше буде).

НОРМАН Г. ДЕЙВИС, предсідник Американського Червоного Хреста.— В своїм звіті на річних зборах недавно в Вашинґтоні, Дейвис заявив, що війна заставила організацію поширити свою діяльність та вправляти півчверття міліона осіб для різної праці Червоного Хреста.

ЯПОНЦІ БЕРУТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВИ В КИТАЮ.

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Японська армія з 30,000 вояків розпочала офензиву в полудневозахідній частині провінції Юнан, щоб захопити Кунмінґ, центр достав з Індії до Китаю. Преса взиває Америку та Анґлію, щоб дали поміч і зачали наступ на Бурму.

ІНТЕРНОВАНО АЛІЯНТСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

МАДРИД (Еспанія). — Оголошують, що досі інтерновано в Еспанії 200 аліянтських летунів, що були змушені злетіти на еспанську територію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 20. грудня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181 Фліт ул. Кожний член обовязково повинен прийти на збори, бо є важні справи до полагодження, і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і Тов. Січи, бо це останні збори в тім році. Просимо заплатити за балеві тікети, або звернути тікети. Просимо членів, щоби зголосили до відділового уряду, на яку суму закупили воєнних бондів. Цього потрібно У. Н. Союзови до річного підрахунку заагльної суми, за яку закупили воєнних бондів У. Н. Союз, його відділи і члени. — За уряд: О. Логин, предс.; М. Фурка, кас.; Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 345, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, 505 — 4-та вул. Н. Е. Буде річне справоздання відділових урядників і вибір нового уряду на 1943 рік. Просимо всіх членів прийти на час. Хто хоче вписатись в члени У. Н. Союзу, хай прийде на збори, бо будемо принимати без оплати вступного. — За уряд: Олекса Пилатюк, предс.; Антін Процай, кас.; Петро Андрущак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. грудня, в год. 12:30 пополудні, в парохіяльній гали, 1944 В. Ірі вул. Обовязком кожного члена і членкиі є прийти на ці збори. Буде річне справоздання і вибір нового уряду на 1943 рік. Напоминаемо довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, щоби не переносити довгу на наступний рік. — І. Меґас, предс.; І. Сливка, кас.; П. Хомин, рек. секр.; Л. Дякун, фін. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Річні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 274, відбудуться в неділю, 20. грудня, в 2. год. пополудні. Обовязком кожного [illegible] на збори та вислухати справоздання урядників і контролі, вирівнати свої вкладки та вибрати уряд. — М. Волошак, предс.; Н. Пашович, кас.; П. Сильчак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів і членкиць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в год. 1. пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори мають прийти всі члени і вислухати справоздання урядників і контр. комісії за 1942 рік. Також буде вибір уряду на 1943 рік. Старайтеся приєднувати нових членів до Союзу. — В. Братусь, пр.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. Рогатинщина, від. 396, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в домі 2114 Тустин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт старого уряду і вибір нового на рік 1943. Не приявний член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 доз. — **Уряд.**

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться в неділю, 20. грудня, в годині 2. пополудні точно, в гали парохіяльній, 303 Гудсон улиця. Повинністю кожного члена є бути на зборах, бо є важні справи до вирішення, як також буде вибір нового уряду на 1943 рік. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свої довги в цім місяці, щоби не переносити довгу на наступний рік. Не приявний на зборах член заплатить кару 25 ц., а урядник 50 ц. Будемо принимати нових членів до Братства і У. Н. Союзу, тож старайтесь привести своїх знайомих, за ро отримаєте нагороду. — І. Пастущин, предс.; П. Паснак, кас.; А. Іванів, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, точно в 1:30 пополудні, під ч. 723 Карсон ул. С. С. Усі члени повинні явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі закупили бонди і далі купують, щоби дали знати до секр. відділу на яку суму вже закупили. На зборах буде приявна **пані Малевич,** заст. гол. предс. У. Н. Союзу. — Дмитро Василик, секр.

ШАМОКІН, ПА. — Річні збори 1-го відділу відбудуться в неділю, 20. грудня. А що це будуть річні збори бажаним є, щоби кожний член був приявний, заплатив свою належитість, а відтак вибрав уряд на наступний рік. — За уряд: В. Курилів, предс.; Н. Габура, секр.; Ф. Кулянда, кас.

ВОТЕРВЛИТ, Н. Й. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 13, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в годині 2. пополудні, в гали Горож. Клюбу, 25. вул. 5 Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір нового уряду на 1943 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг. — За уряд: П. Ковальчик, предс.; Ф. Євусяк, кас.; М. Мадараш, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 20. грудня, в Укр. Гали, 74 Лаурел Ст., годині 1. пополудні. Член котрі догують, щоб вирівнали свій довг, щоби не переносити на 1943 рік. Відділ дістав вже другий раз візвання з головної канцелярії У. Н. Союзу, щоб кожний член зголосив до відділу і сказав кілько закупив воєнних бондів. Не робить ріжниці де ви купували, але треба подати, кілько. Член, котрий не може прийти на збори, то прошу листовно повідомити секретаря, так, щоб до кінця цего місяця мож було заслати до У. Н. Союзу рекорд, за яку суму наш 85. відділ закупив воєнних бондів. — Волод. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас., 928 N. Locust St., Hazleton, Pa.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. грудня, в годині 1. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Норт Френклин ул. Обовязково, кожний член повинен прийти на збори. На зборах буде приявний організатор У. Н. Союзу **п. Маланчук.** Контр. комісія здасть звіт з діловодства за цілий рік. Старі урядники здадуть звіт зо своєї діяльности, відтак буде вибір урядників на рік 1943. — За уряд: Михайло Копчик, предс.; Олекса Бабяк, кас.; Симон Чорномаз, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Бр. св. Володимира, від. 162, відбуде **річне засідання** в Укр. Гор. Клюбі, де завше, в неділю, 20. грудня, в годині 3. пополудні. Буде вибір нового уряду на рік 1943. Повинністю є кожного члена прийти на збори і привести знайомих, котрі сталиб членам нашого Братства і У. Н. Союзу. — Іван Васильків.

ІЗЕЛІН, ПА. — Бр. св. Петра й Павла, від. 400, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, щоб явились на **річні збори** 20. грудня, на котрих будуть обрахунки з цілого року, як рівнож звіт контролі. Просимо, щоб кожний член привів із собою нового члена. Крім нагороди, яку дає У. Н. Союз, дістанете гарний календар від Братства. Прошу явитись чисельно в годині 2. пополудні, бо буде також вибір нового уряду на рік 1943. — М. Воловецький, секр. P. O. Box 143, Iselin, Pa.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 19. грудня, в год. 8. ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Михайло Ликтей, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в суботу, 19. грудня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 33-35 Вест 19. вул. Просимо всіх членів прийти на означений час. Довгуючі члени повинні вирівнати свої довги. Буде вибір нового уряду на 1943 рік. — Ів. Довгань, предс.; Ст. Кебало, кас.; Л. Бачинський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати місячні збори в неділю, 20. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Просимо всім членкиць прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки в останнім місяці цього року. Пригадуємо всім довгуючим, щоби конечно прийшли на збори і заплатили свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Сестр. Любов, від. 37, відбудуться в пятницю, 18. грудня, в У. Н. Домі, в годині 7. ввечір. Просимо всіх членкиць, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час, бо буде вибір нового уряду на 1943 рік. Урядники і контр. комісія здадуть справоздання з цілого року. Довгуючі членкиці мають вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: А. Погранична, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 20. грудня в 2. год. в галі церковній, 47 Говп Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде справоздання контрольорів і вибір нового уряду на наступний рік. — За уряд: В. Сметана, предс.; В. Бродський, рек. секр., М. Табачук, фін. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. — Річні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19. грудня, в домівці У. Д. Клюбу, 31-14 Ґренд Еве. Початок зборів у год. 7:30 ввечір. Буде: звіт касовий і протоколів, одобрення поправок Братського статуту, вільні внески і дискусії для добра Братства, номінація і вибір урядників на рік 1934. Вплати членських вкладок будуть перед започаткованням зборів. — За уряд: Михайло Ґадан, предс.; Григорій Василик, скарб.; Михайло Беля секр.

ТАРЗАН, ч. 686. В крутім місци.

Тарзан в дусі признав бандитови рацію, що той диктує, котрий має револьвер в руці і подався з добичею туди, куди вказав йому бандит.

По певнім часі оба вони прибули до табору морських розбишак. Довкруги лежали ріжні речі, як теж бочілка з напитком.

Приявні моряки зустріли появу Тарзана окликами здивування, а також з ненавистю. Вони не забули того, що їм наков Тарзан.

Скреготи заблистіли очи. „Що за щастя", заговорив він з їдлю. „Ось тепер ми йому заплатимо за той прочухран, котрий він нам дав на кораблі".